

Antropocén, ekologická krize a repertoár křesťanského chiliasmu

RLB666 Konec světa

Anna Kvíčalová

APOCALYPSE NEVER

WHY ENVIRONMENTAL
ALARMISM HURTS US ALL

MICHAEL
SHELLENBERGER

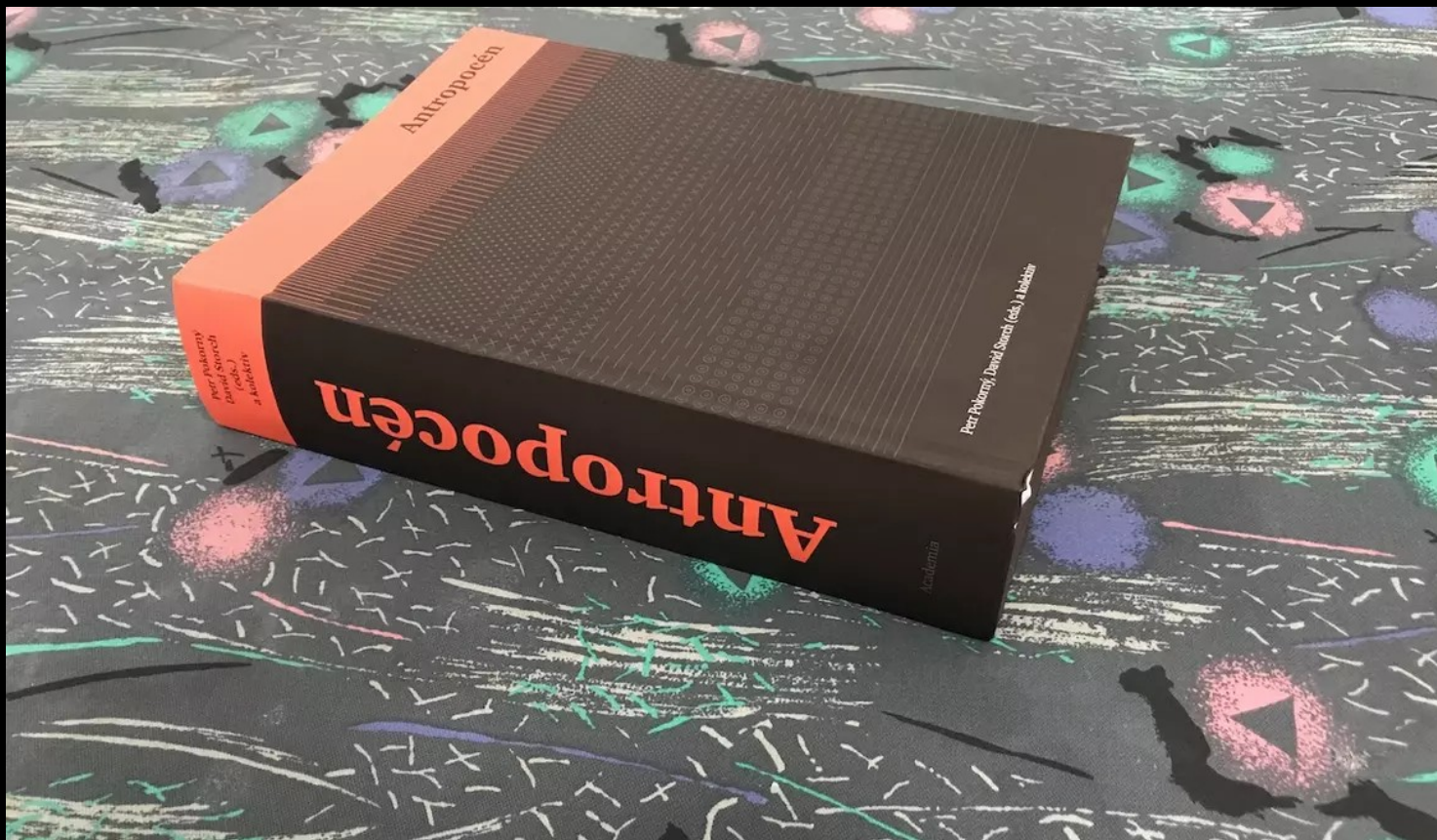

Základní pojmy

- eschatologie
- *apokalypsis*
- Chiliasmus
- milenarismus či milenialismus
- Zjevení Janovo

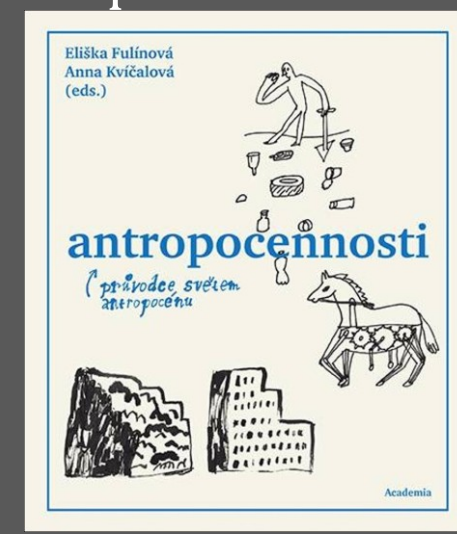
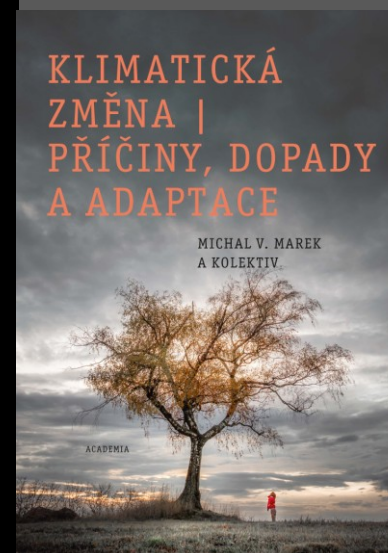
Antropocén

P- Pokorný, D. Storch (eds.), *Antropocén*, Praha: Academia, 2020

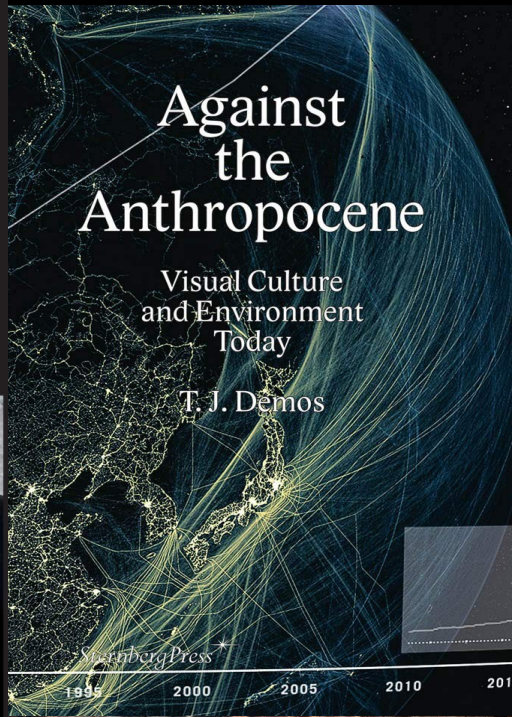
E. Fulínová, A. Kvičalová (eds.)
Antropocennopsti: průvodce světem antropocénu. Praha: Academia, 2024.

- Nová environmentální *situace*
- Nová *reflexe* a pohled na vztah mezi člověkem a přírodou

Art, Theory and Practice in the Anthropocene

Edited by Julie Reiss

Against the Anthropocene

Visual Culture
and Environment
Today

T. J. Demos

Sternberg Press

1995 2000 2005 2010 2015

SIMON L. LEWIS & MARK A. MASLIN

The Human Planet

HOW WE CREATED THE ANTHROPOCENE

JEDEDIAH PURDY

AFTER NATURE

A Politics for the Anthropocene

THE SHOCK OF THE ANTHROPOCENE

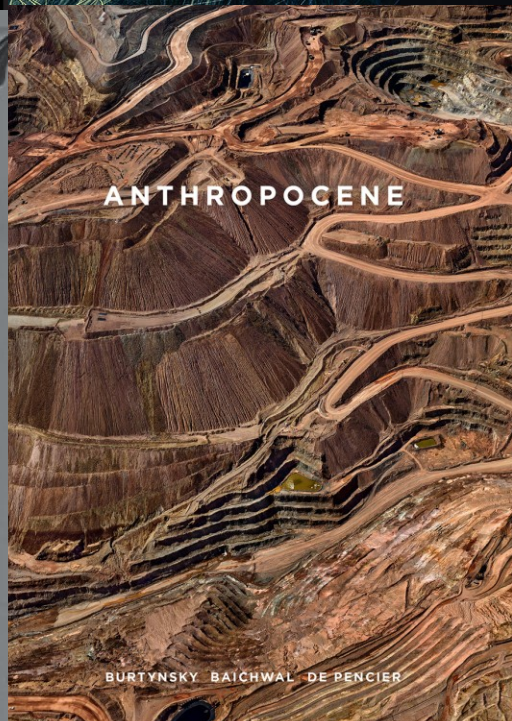
CHRISTOPHE BONNEUIL AND
JEAN-BAPTISTE FRESSOZ

'BOLD, BRILLIANTLY ARGUED HISTORY OF THE ANTHROPOCENE EPOCH' -NATURE

cinema in
the time of
the anthropocene

inhospitable world

JENNIFER FAY

ANTHROPOCENE

BURTYNSKY BAICHWAL DE PENCIER

Art in the Anthropocene

Encounters Among Aesthetics, Politics,
Environments and Epistemologies

Edited by Heather Davis and Etienne Turpin

THE BIRTH OF THE ANTHROPOCENE

JEREMY DAVIES

'Jason W. Moore's scope is vast, and few could pull off so ambitious an analytical achievement.... There's enough scholarship, wit and insight... for a lifetime.'
—RAJ PATEL, author of *Stuffed and Starved*

ANTHROPOCENE or CAPITALOCENE?

Nature, History, and the Crisis of Capitalism

CONTRIBUTORS INCLUDE

CHRISTIAN PARENTI | EILEEN CRIST | JUSTIN MCBRIEN
DONNA J. HARAWAY | ELMAR ALTVATER
AND DANIEL HARTLEY

EDITED BY
JASON W. MOORE

Antropocén

- Paul Crutzen, Eugenem F. Stoermer, r. 2000
- Geologická definice
- Lidská činnost ovlivňuje zemský povrch i procesy
- **Nový diskurz:** člověk a příroda nejsou jasně odděleni
- Epistemologický pojem
- Antropocén jako **zrcadlo**

Zdroj: E. Burtynsky

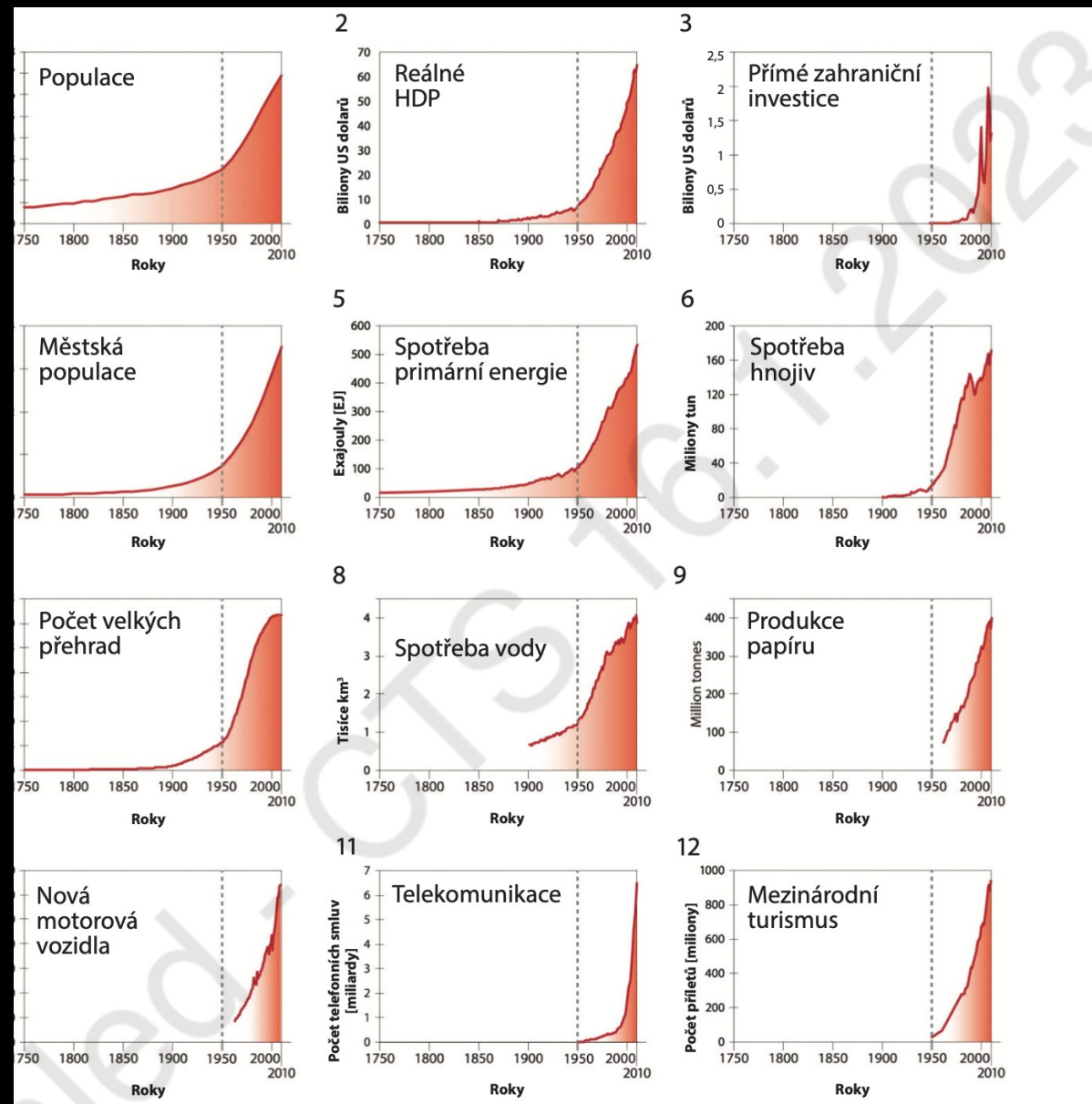
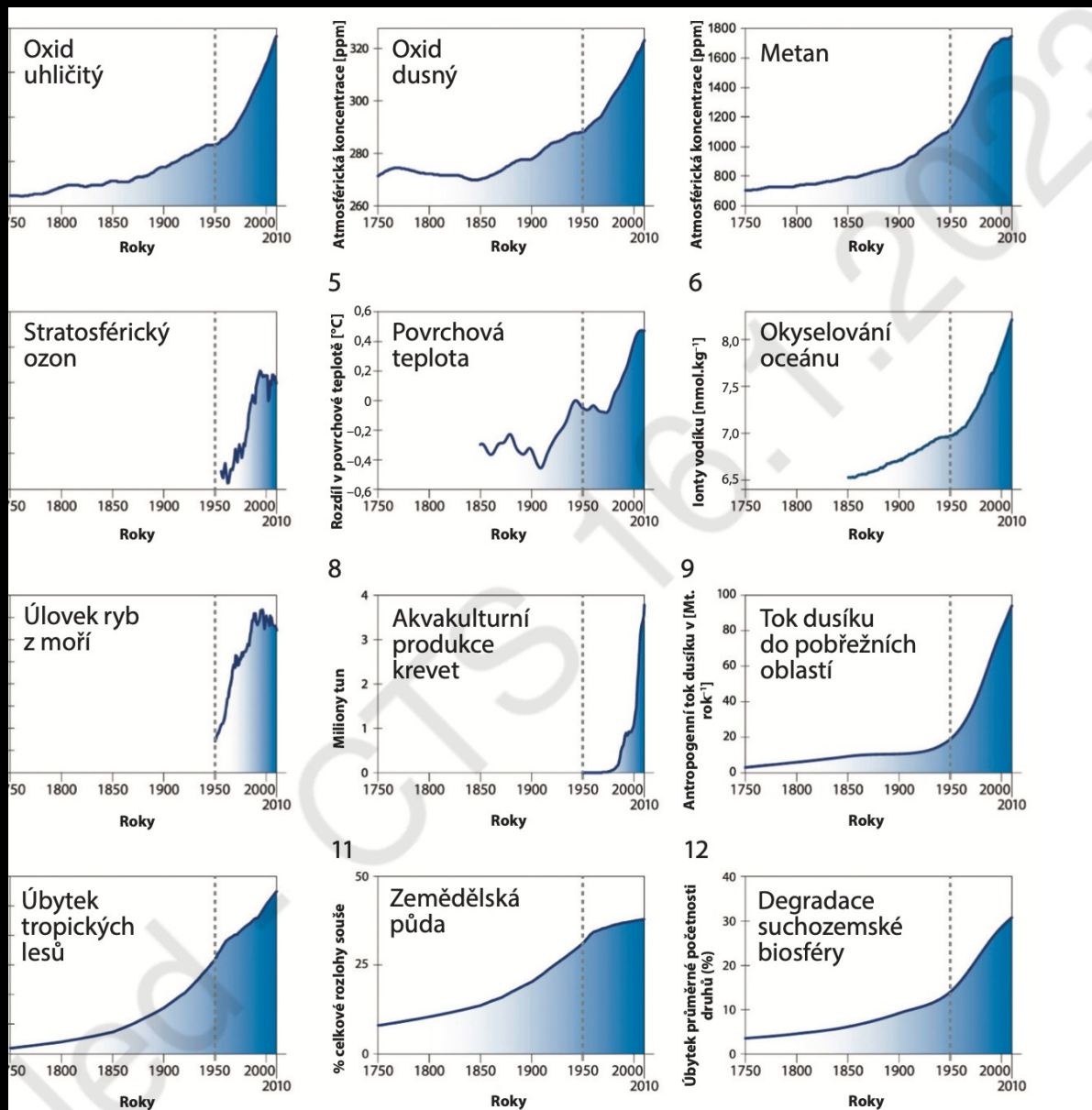

Počátek antropocénu

Velké zrychlení

Průmyslová revoluce

Neolitická revoluce

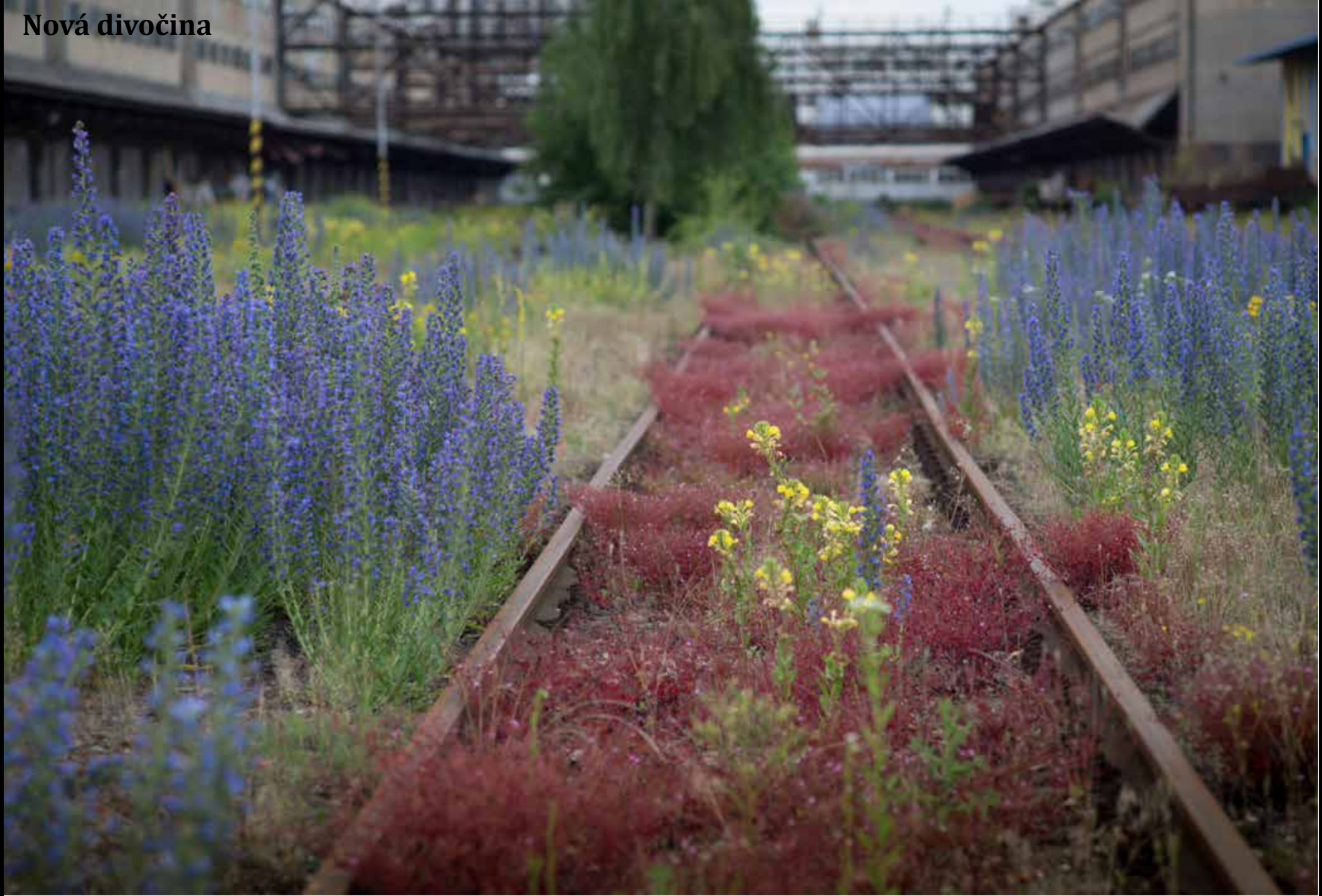
Zánik megafauny

od techno-optimismu k pesimismu

- Člověk ovládne přírodní děje ve svůj prospěch
- Člověk přemůže přírodu a nastolí technosféru
- Člověk bojuje s přírodou
- **Člověk ničí přírodu, nakonec ji zlikviduje a zničí sám sebe**
- Země se nakonec člověka zbaví jako nepříjemného viru

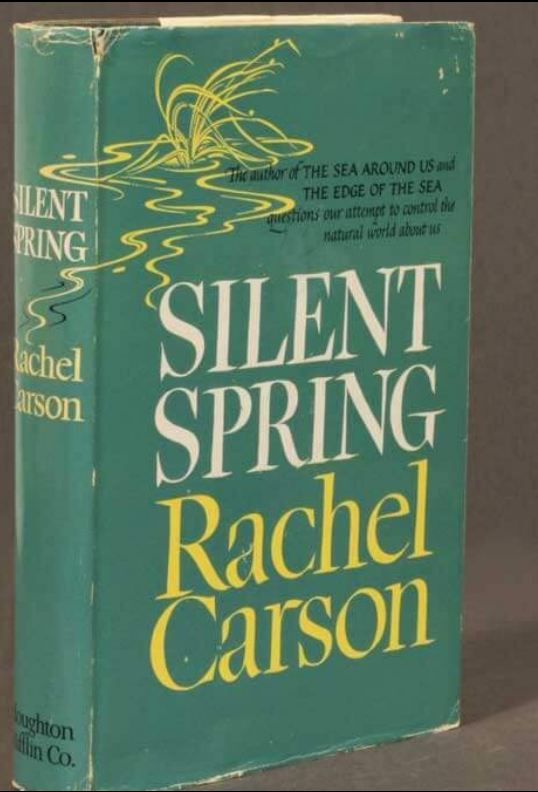
Nová divočina

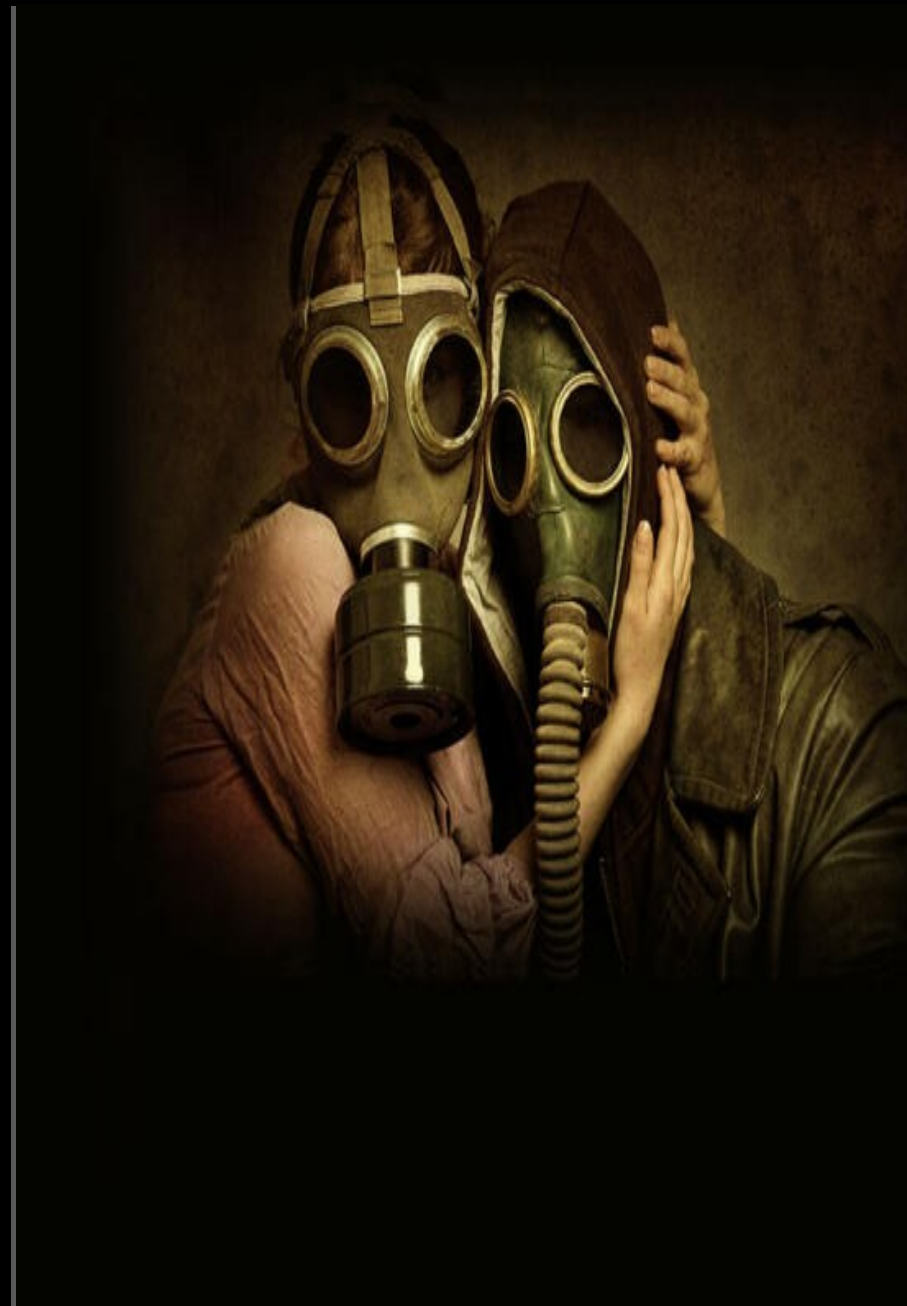

Představy konce a interpretace znamení

Mýtus o pokroku a úpadku

- **Příběh pokroku:**
kultura dělá ze zvířete člověka
  - Titanismus
- **Příběh úpadku:**
ztracený ráj
  - „ušlechtilý divoch“
  - Apokalypsa

Křesťanský chiliasmus

- Rudolfus Glaber
  - Svět se v roce 1000 „zbavil svých starých hadrů, aby se oděl v bílé roucho kostelů.“
- Doba planá znamení
  - Vesuv, bazilika sv. Petra, požáry, astronomické jevy
  - Epidemie, hladomor
- Joachim z Fiore (1135–1202)
  - „Výklad Zjevení“
  - Spirituální františkáni

Zjevení svatého Jana

Apokalypsa

- otevíráno **sedm pečetí**,
troubení sedmi andělů,
- objevuje se **drak a dvě šelmy**
  - *To je třeba pochopit: kdo má rozum, ať sečte číslice té šelmy. To číslo označuje člověka, a je to číslo šest set šedesát šest*
- sedm číší Božího hněvu
- Bitva a na planině **Armagedon**

Antropocén a apokalyptika

- **Negativní antropologie**
  - Vina
  - Vše dobré pochází z Boha/Přírody
- **Apokalyptické myšlení**
  - Velká ekologická katastrofa
- **Titanismus**
- **Změna paradigmatu**
- **Očista**
  - Extrémní i umírněné polohy
  - očista křesťanství od „nálezků lidských“,
- **Askeze jako nástroj změny světa**
- **Proroci**
- **rétorika**

Apokalyptika jako žánr

- Nástroj kritiky a ideologie změny
- Náboženství i věda jsou ze své povahy **politické**
- Sdílený kulturní repertoár
- „Je to jen další konec světa“

